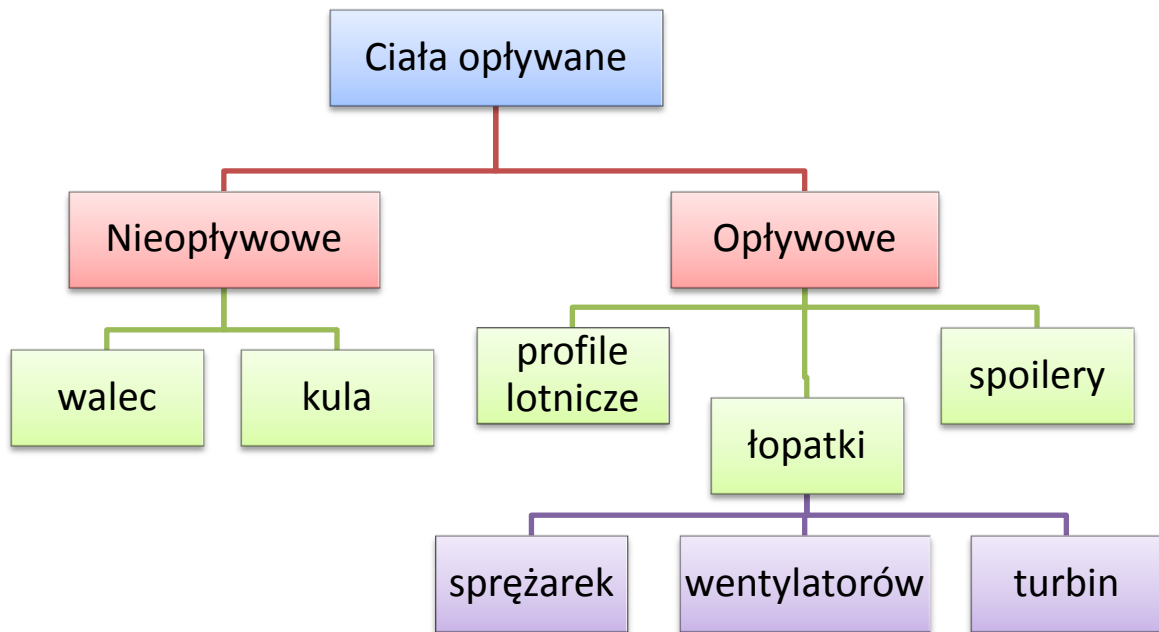
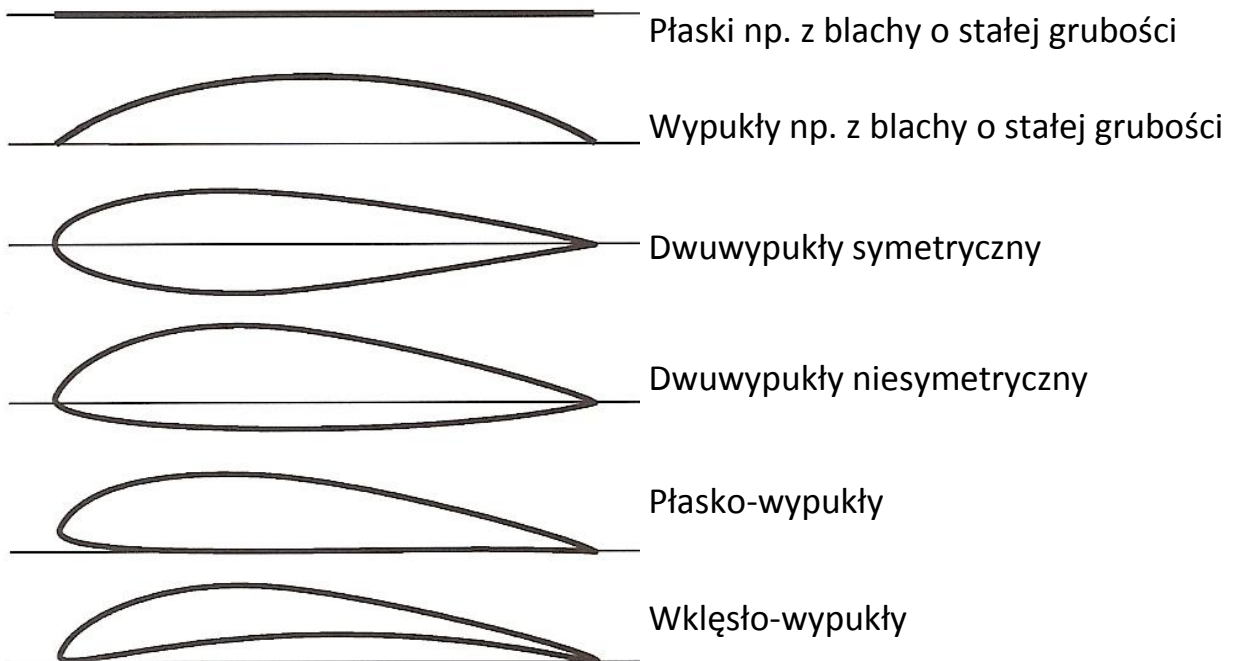

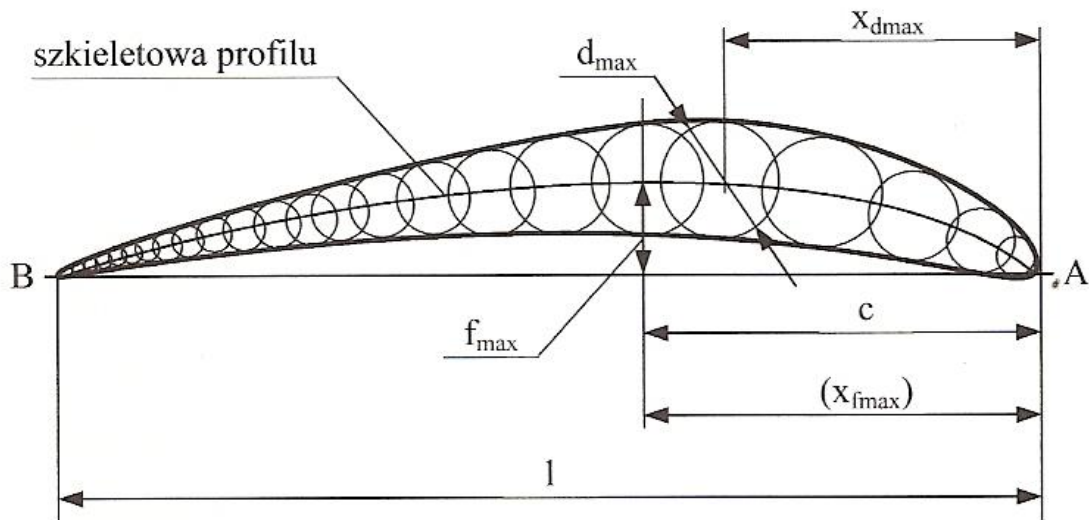
OPŁYW PROFILU

Rys. 1. Podział ciał opływanych pod względem aerodynamicznym

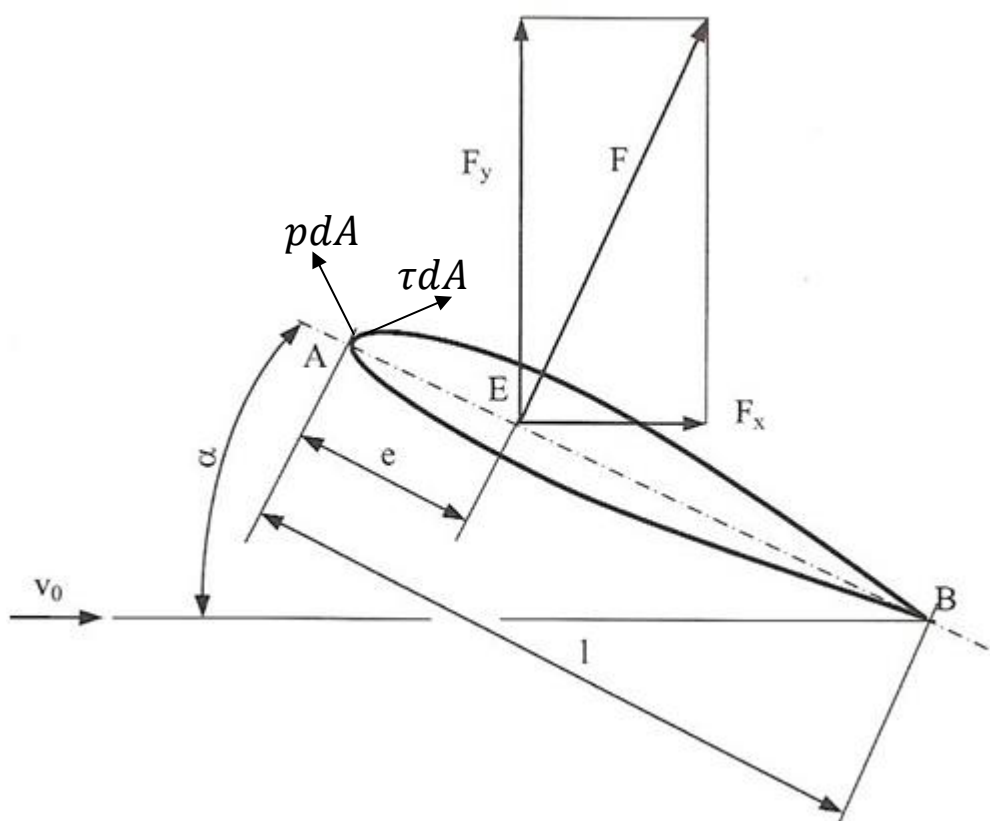
Rys.2. Różne kształty profili lotniczych, łopatek maszyn przepływowych i spoilerów

Rys.3. Charakterystyczne wymiary profilu

Z geometrią profilu wiążą się następujące pojęcia:

- profil aerodynamiczny – przekrój poprzeczny skrzydła (płata),
- długość płata L ,
- cięciwa profilu l – prosta łącząca punkty A i B,
- powierzchnia charakterystyczna skrzydła – $A = L \cdot l$,
- obrys płata – jego kształt w rzucie na płaszczyznę cięcia,
- krawędź wlotowa A (krawędź natarcia, nosek),
- krawędź splotu B (ostrze),
- górna część profilu – wierzch profilu,
- dolna część profilu – spód profilu,
- szkieletowa profilu – miejsce geometryczne środków kół wpisanych w obrys profilu,
- grubość profilu $g = d_{max}$ – średnica największego koła wpisanego w obrys profilu,
- x_{dmax} – położenie maksymalnej grubości,
- f_{max} – maksymalna strzałka ugięcia szkieletowej,
- $c = x_{fmax}$ – położenie maksymalnej strzałki.

Rys.4. Wypadkowa sił aerodynamicznych i środek parcia E

Siły działające na profil opływany płynem rzeczywistym:

1. Siły tarcia τdA (styczne) pochodzące od naprężeniami stycznych wywołanych lepkością płynu,
2. Siły normalne $p dA$ pochodzące od nierównomiernego rozkładu ciśnienia na profilu.

$$\vec{F} = \iint_0^A \vec{\tau} dA + \iint_0^A \vec{p} dA$$

Wypadkową siłę aerodynamiczną F będącą konsekwencją wymienionych rodzajów sił rozkładamy na dwie składowe prostopadłe:

1. Siłę oporu F_x
2. Siłę nośną F_y

$$\vec{F} = \vec{F}_x + \vec{F}_y$$

Siłę oporu aerodynamicznego F_x liczymy ze wzoru:

$$F_x = \frac{1}{2} \rho_0 v_0^2 A c_x$$

c_x - współczynnik oporu aerodynamicznego

$$c_x = f_1(\text{geometry}, \alpha, Re, M)$$

Siłę nośną F_y liczymy ze wzoru:

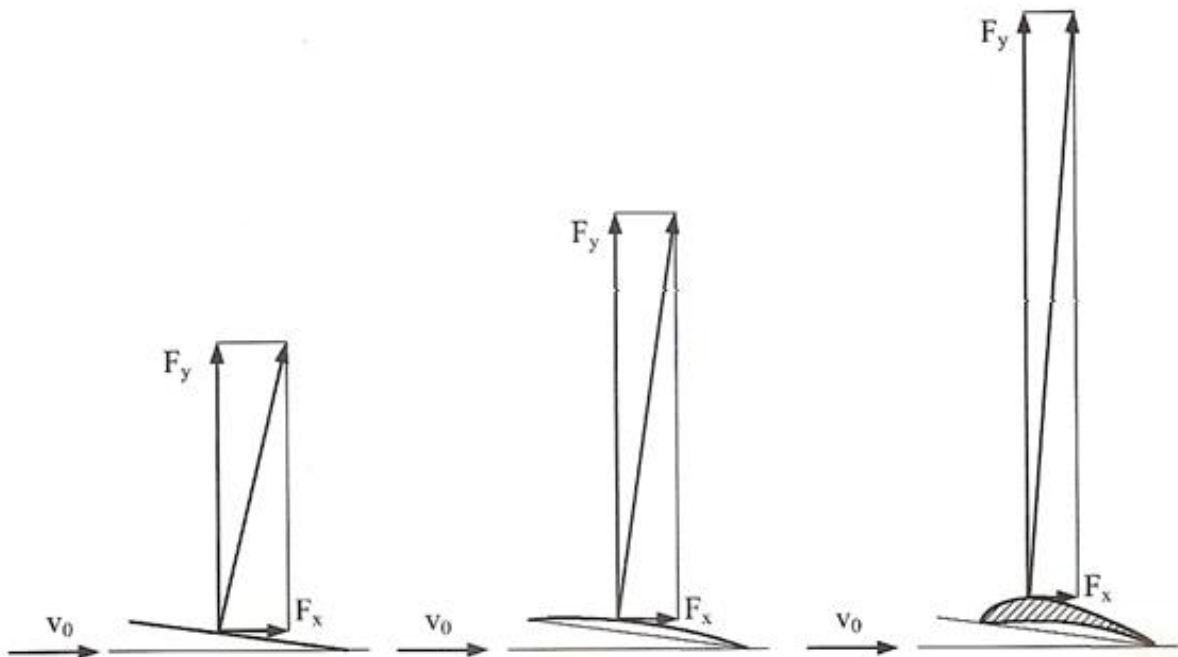
$$F_y = \frac{1}{2} \rho_0 v_0^2 A c_y$$

c_y - współczynnik siły nośnej

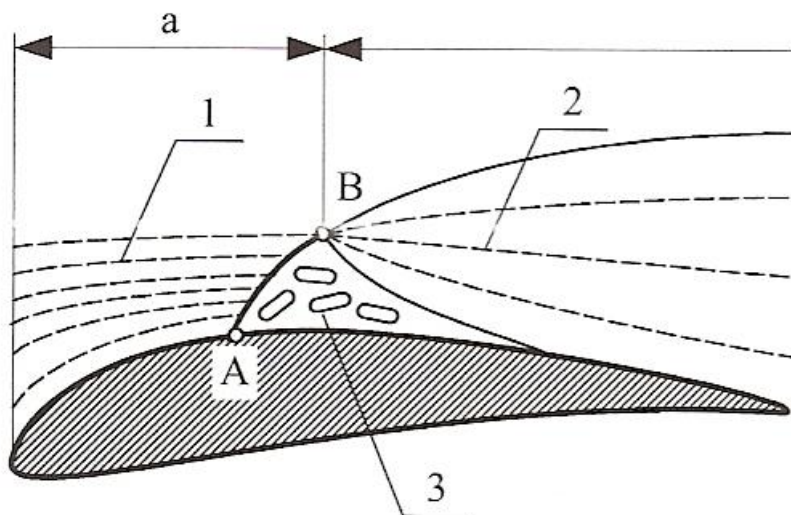
$$c_y = f_2(\text{geometry}, \alpha, Re, M)$$

Współczynnik doskonałości aerodynamicznej:

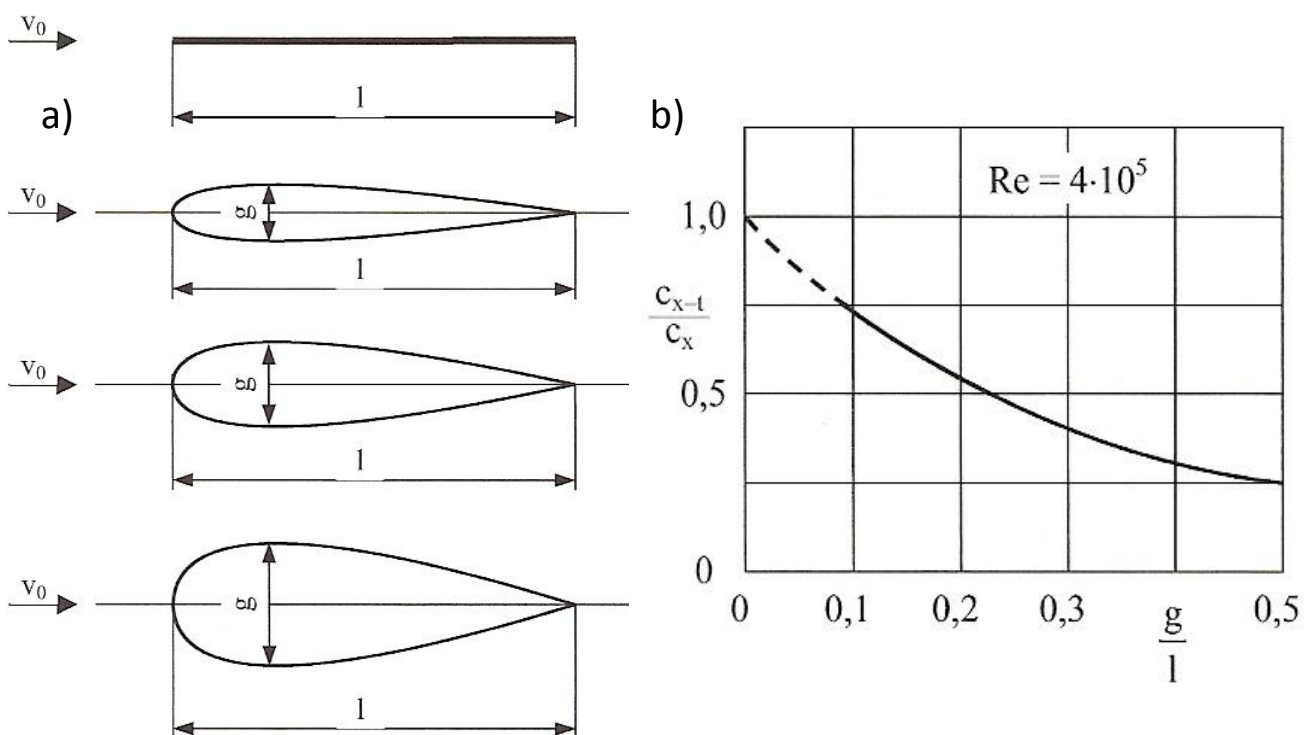
$$k = \frac{c_y}{c_x} = \frac{F_y}{F_x}$$

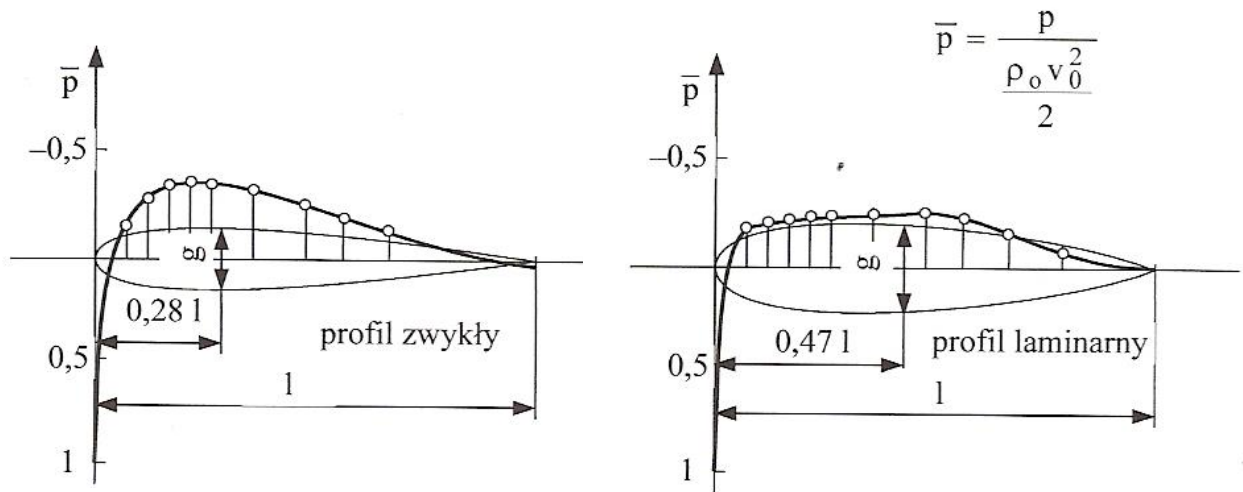
Rys.5. Zależność siły nośnej oraz oporu od kształtu profilu

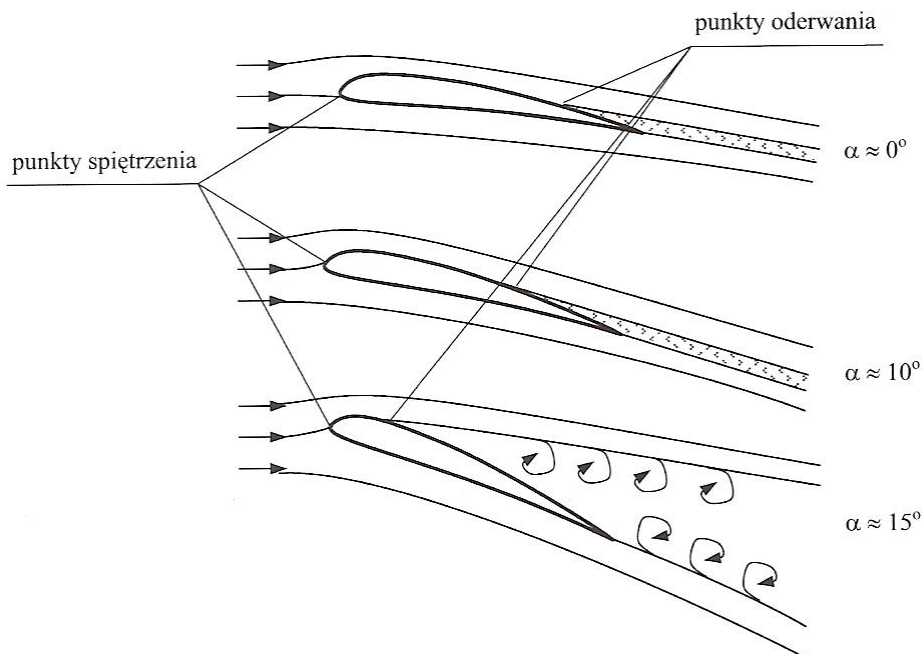
Rys.6. Optyw górnej strony profilu: 1 – laminarna warstwa przyścienna, 2 – turbulenta warstwa przyścienna, 3 – pęcherz oderwania laminarnego, A – początek oderwania laminarnego, B – przejście warstwy laminarnej w turbulentną.

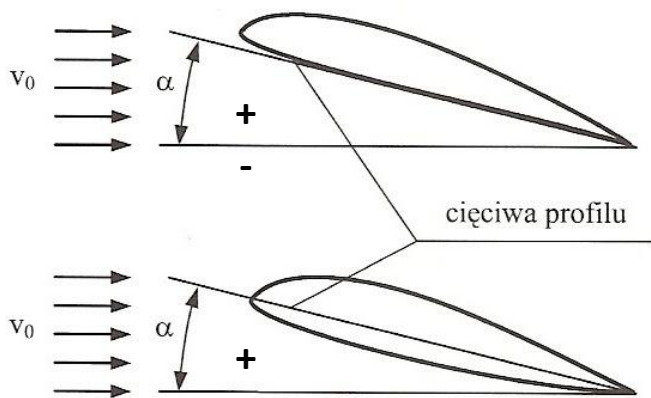
Rys.7. a) profile symetryczne o różnych grubościach, udział oporów tarcia c_{x-t} w ogólnym oporze profilowym c_x w funkcji grubości względnej

Rys.8. Rozkład ciśnienia na profilu zwykłym i laminarnym

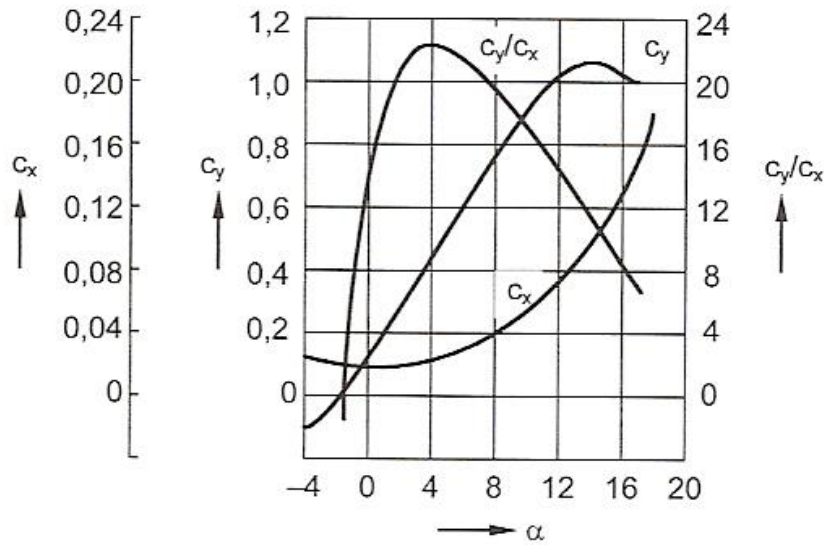
Rys.9. Obraz opływu profilu przy różnych kątach napływu

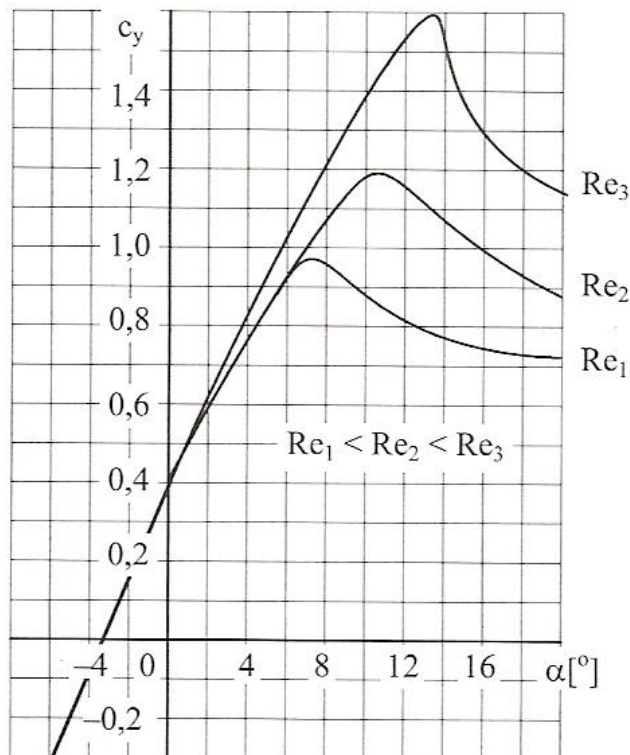
Kąt krytyczny α_{kr} - kąt dla którego siła nośna ma wartość maksymalną

Kąt nośności zerowej α_0 - kąt dla którego siła nośna ma wartość równą zero

Rys.10. Określenie kąta natarcia na profil

Rys.11. Charakterystyka przykładowego profilu aerodynamicznego, zależność c_x i c_y od kąta natarcia, przy stałej liczbie Re i M

Rys.11. Wpływ liczby Reynoldsa na przebieg $c_y = f(\alpha)$

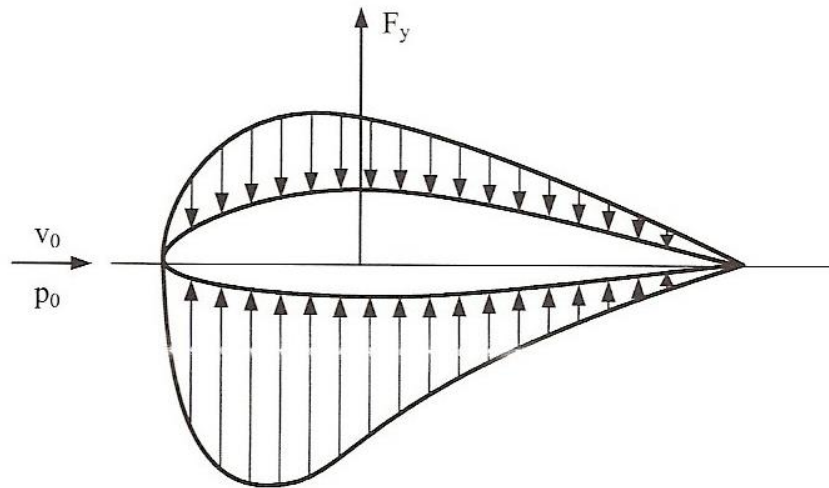
Wpływ liczby Macha uwidacznia się przy $M=0,8$ dla profili cienkich i $M=0,7$ dla profili grubszych. Przy tych wartościach mogą wystąpić lokalnie przekroczenia dźwięku oraz fale uderzeniowe, co powoduje zwiększenie siły oporu aerodynamicznego.

POWSTAWANIE SIŁY NOŚNEJ

Równanie Bernoulliego:

$$\frac{1}{2} \rho_0 v_0^2 + p = \text{const.}$$

Jeśli górna część profilu jest bardziej wypukła niż dolna, to prędkości nad profilem będą większe, a ciśnienia mniejsze niż na dolnej części profilu.

Rys.12. Składowa pionowa parcia od ciśnienia na dolnej i górnej części profilu niesymetrycznego

Wartość siły nośnej możemy obliczyć z twierdzenia Kutty – Żukowskiego:

Jeżeli opływ wokół profilu o dowolnym kształcie jest cyrkulacyjny, to na ten profil działa siła nośna. Jest ona proporcjonalna do gęstości płynu, prędkości przepływu niezakłóconego i cyrkulacji po konturze K otaczającym profil. Kierunek i zwrot siły nośnej wyznaczony jest przez wektor v_0 obrócony o kąt prosty przeciwnie do kierunku cyrkulacji.

$$F_y = \rho_0 v_0 \Gamma$$

gdzie cyrkulacja wynosi:

$$\Gamma = \oint_K \vec{v} d\vec{s}$$